[2024] 7 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 2329 : 2024 ਆਈਐਨਐਸਸੀ 511

ਮੁਹੰਮਦ ਰਹੀਮ ਅਲੀ @ ਅਬਦੁਰ ਰਹੀਮ

ਬਨਾਮ

ਅਸਾਮ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ

(2024 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰ. 7332)

11 ਜੁਲਾਈ 2024

[ਵਿਕਰਮ ਨਾਥ ਅਤੇ ਅਹਿਸਾਨੁਦੀਨ ਅਮਾਨੁੱਲਾ, * ਜੇ.ਜੇ.]

ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਮੁੱਦਾ

ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਨਲਬਾੜੀ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਐਕਟ, 1946 ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣਾ ਬੋਝ ਚੁੱਕਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ।

ਹੈੱਡਨੋਟਸ

ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕਾਨੂੰਨ, 1946 – ਐੱਸ. 9 – ਵਿਦੇਸ਼ੀ (ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ) ਆਰਡਰ, 1964 – ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਵਾਸੀ (ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਨ) ਐਕਟ, 1982 – ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੇਸ ਸਾਲ 2004 ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ 25.03.1971 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪਰਵਾਸ ਕਰ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਿੰਡ ਕਾਸਿਮਪੁਰ, ਥਾਣਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ-ਨਲਬਾੜੀ, ਆਸਾਮ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ- ਕੇਸ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ ਜੋ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤੱਥ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਐਸ.ਪੀ. (ਬੀ), ਨਲਬਾੜੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਤ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਉਸਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੀ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ - ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ - ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 19.03.2012, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਅਧੀਨ ਆਪਣਾ ਬੋਝ ਉਤਾਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਉਹ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਦੁਖੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ - ਸ਼ੁੱਧਤਾ:

ਆਯੋਜਤ: ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇੱਕ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਕੇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗਾ - ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਾ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਇੱਕ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਇੱਕ ਖਾਸ ਵਰਗ ਦਾ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਾਬਤ ਕਰੋ ਕਿ ਉਹ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦਾ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਤੁਰੰਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ

ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਦੇ ਪਿੰਡ-ਡੋਰੀਜਾਹਾਂਗੀਰਪੁਰ, ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ-ਤੌਰੈਲ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ-ਮਿਆਮਾਨਸਿੰਘ ਤੋਂ ਆਸਾਮ ਆਇਆ ਸੀ - ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਨੂੰ ਇਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਫਾਈਨਾਂਸ ਬਣਾਉਣ ਲਈ। ਅਜਿਹੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸੱਚ ਹੋਣ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ - ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਥਾਰਟੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਮੂਲ ਸਥਾਨ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਮਰੱਥ ਸੀ - ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਸਮੱਗਰੀ ਸੀ - ਰਿਕਾਰਡ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸਮੱਗਰੀ ਜਾਂ ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ - ਇਸ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਮੂਲ/ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਅਖ਼ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ, ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਜੀਵਨ-ਬਦਲਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਗੰਭੀਰ ਨਤੀਜੇ ਹੋਣ, ਆਧਾਰਿਤ ਸੁਣਾਈ ਜਾਂ ਗੰਜੇ ਅਤੇ ਅਸਪਸ਼ਟ ਦੋਸ਼(ਦੋਸ਼ਾਂ) - ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਦੀ ਆੜ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਕੇ, ਅਥਾਰਟੀ, ਜਾਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਲਈ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਮੇਰੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਪਟਾਏ ਗਏ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਆਂ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ। ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਮੌਕਾ - ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨਾਲ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰੇਗੀ। ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ/ਦੋਸ਼ੀ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਉਸਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ 01.01.1966 ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਚੁੱਕੇ ਸਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਸਦੇ ਭੈਣ-ਭਰਾ ਅਤੇ ਉਹ ਖੁਦ 25.03.1971 ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਸਲ ਨਾਮ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ਸਪੈਲ ਦੇ ਮੇਲ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸ਼ਯੋਗ ਹਨ। ਤਾਰੀਖਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ - ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਤਾਰੀਖਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਹੈ ਅਤੇ ਸਪੈਲਿੰਗਜ਼ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਉਹੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਮਾਮੂਲੀ ਹਨ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇੱਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਪਿੰਡ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਸਨ 1965 ਤੋਂ ਡੌਲੂਰ ਪਥਰ; ਕਿ ਉਸਦੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਵੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਾ ਹੋਣਾ, ਅਤੇ; ਉਸ ਦੇ ਵੱਡੇ ਭਰਾ ਅਤੇ 41 ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ 1985 ਦੀ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਵੋਟਰ ਸਨ ਭਬਾਨੀਪੁਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕਾ - ਲਈ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਸਾਰੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਤਾਕਤ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਹੁਕਮ ਮਿਤੀ 19.03.2012 ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ 23.11.2015 ਨੂੰ ਇਮਪੱਗਡ ਜੱਜਮੈਂਟ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ - ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰਤ ਪਾ ਦੇਣਾ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਚੁੱਪ ਰਹਿਣ ਨਾਲ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਹੀਂ। [ਪਾਰਾ 36, 37, 41, 43, 54, 55]

ਸਬੂਤ - ਉਲਟਾ ਬੋਝ ਲਗਾਉਣਾ - ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ

ਮੁਕੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਨਾਰਕੋਟਿਕ ਬ੍ਰਾਂਚ) [2020] 9 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 245 : (2020) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 120; ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਗ਼ੌਸ ਮੁਹੰਮਦ (1961) ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ ਔਨਲਾਈਨ SC 2 - ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ। ਮੰਗੀਲਾਲ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ [2004] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 1 : (2004) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 447; ਨੂਰ

ਆਗਾ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ [2008] 10 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 379 : (2008) 16 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 417; ਸਰਬਾਨੰਦ ਸੋਨੋਵਾਲ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ [2006] 10 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 167 : (2007) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 174 - 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ।

ਅਬਦੁਲ ਕੁੱਦੁਸ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ [2019] 8 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 669 : (2019) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 604; ਸਰਬਾਨੰਦ ਸੋਨੋਵਾਲ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ [2005] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 472 : (2005) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 665; ਤੋਲਾਰਾਮ ਰੇਲੂਮਲ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਦੇ ਬੰਬਈ [1955] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 158; ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਉਤਪਦਨ ਮੰਡੀ ਸਮਿਤੀ ਬਨਾਮ ਪੀਲੀਭੀਤ ਪੰਤਨਗਰ ਬੀਜ ਲਿਮਿਟੇਡ [2003] ਪੂਰਕ 6 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 344 : (2004) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 391; ਗੋਵਿੰਦ ਇਮਪੈਕਸ ਪ੍ਰਾ. ਲਿਮਿਟੇਡ ਬਨਾਮ ਉਚਿਤ ਅਥਾਰਟੀ, ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਭਾਗ [2010] 14 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 523 : (2011) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 529; ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਕਸਟਮ (ਆਯਾਤ), ਮੁੰਬਈ ਬਨਾਮ ਦਿਲੀਪ ਕੁਮਾਰ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ [2018] 7 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 1191 : (2018) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 1; ਲੰਡਨ ਅਤੇ ਉੱਤਰ ਪੂਰਬੀ ਰੇਲਵੇ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਬੇਰੀਮਨ 1946 ਏ.ਸੀ 278, 295; ਸ਼੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਨਾਰੀਅਲ ਕੇਸ, ਏਆਈਆਰ 1967 ਐਸਸੀ 973; ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਵਿੱਤੀ ਨਿਗਮ ਬਨਾਮ ਐਨ ਨਰਸਿਮਈਆ [2008] 4 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 853 : (2008) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 176; ਫਤਿਹ ਮੁਹੰਮਦ. ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ [1963] ਸਪਲਾਈ. 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 560; ਮਸੂਦ ਖਾਨ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ [1974] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 793 : (1974) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 469 - ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਲੰਡਨ ਅਤੇ ਉੱਤਰ ਪੂਰਬੀ ਰਲਾਈ। ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਬੇਰੀਮਨ, 1946 ਏ.ਸੀ 278 : (1946) 1 ਸਾਰੇ ਈ ਆਰ 255 (ਐੱਚ.ਐੱਲ); ਟਕ ਐਂਡ ਸੰਨਜ਼ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰੀਸਟਰ (1887) 19 ਕਿਊ ਬੀ.ਡੀ 629 : 56 ਕਿਊ ਬੀ 553 (ਸੀ.ਏ) - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਐਕਟਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਸਿਟੀਜ਼ਨਸ਼ਿਪ ਐਕਟ, 1955; ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕਾਨੂੰਨ, 1946; ਵਿਦੇਸ਼ੀ (ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ) ਆਰਡਰ, 1964; ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਵਾਸੀ (ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਨ) ਐਕਟ, 1982; ਸਬੂਤ ਐਕਟ, 1872; ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ।

ਕੀਵਰਡਸ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਵਾਸ; ਨਾਗਰਿਕਤਾ; ਭਾਰਤੀ ਕੌਮੀਅਤ; ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕਾਨੂੰਨ, 1946; ਨਾਵਾਂ ਦੇ ਸਪੈਲਿੰਗ ਵਿੱਚ ਮਾਮੂਲੀ ਭਿੰਨਤਾਵਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ; ਉਲਟਾ ਬੋਝ; ਦੇ ਆਪਹੁਦਰੇ ਵਿਵੇਕ ਅਧਿਕਾਰ; ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ; ਐਡੀ ਅਲਟਰਮ ਪਾਰਟਮ.

ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਕੇਸ

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2024 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 7332ਗੁਹਾਟੀ ਹਾਈ ਦੇ 23.11.2015 ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ 2012 ਦੇ ਡਬਲਯੂ.ਪੀ.ਸੀ ਨੰਬਰ 2668 ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ

ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਹਾਜ਼ਰੀ

ਕੌਸ਼ਿਕ ਚੌਧਰੀ, ਸਕਸ਼ਮ ਗਰਗ, ਪਾਰਥ ਡਾਵਰ, ਸ਼ਾਂਤਨੂ ਜੈਨ, ਐਡਵਾਂਸ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ। ਸ਼ੁਵੋਦੀਪ ਰਾਏ, ਸਾਈਂ ਸ਼ਸ਼ਾਂਕ, ਦੀਪਾਯਨ ਦੱਤਾ, ਐਡਵੋਕੇਟ. ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ / ਹੁਕਮ

ਨਿਰਣਾ

ਅਹਿਸਾਨੁਦੀਨ ਅਮਾਨਉੱਲ੍ਹਾ, ਜੇ.

ਆਈ.ਏ. 2017 ਦਾ ਸੰਖਿਆ 58315 [ਦੇਰੀ ਦਾ ਨਿਸ਼ਚਾ] ਰੱਖਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ ਇੱਥੇ ਅਜੀਬ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ। ਆਈ.ਏ. ਨੰ.58325 2017 ਦਾ [ਇੰਪੱਗਡ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਾਪੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਛੋਟ ਨਿਰਣਾ], ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਰਸਮੀ ਹੋਣ ਦੀ ਵੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ।

2. ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

3. ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ 2012 ਮਿਤੀ 23.11.2015 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 2668 ਵਿੱਚ ਗੁਹਾਟੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਗੁਹਾਟੀ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਹਾਈ ਕੋਰਟ" ਵਜੋਂ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ) ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅੰਤਮ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ (ਜਿਸਦਾ ਜ਼ਿਕਰ "ਇੱਥੇ ਦੁਬਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ") ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਨਲਬਾੜੀ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੁਆਰਾ 19.03.2012 ਨੂੰ ਐਫ.ਟੀ. (ਨਾਲ) ਕੇਸ ਨੰ.(ਐਨ)/1096/06 ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਉਹ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਐਕਟ, 1946 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਐਕਟ" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਅਧੀਨ ਆਪਣਾ ਬੋਝ ਚੁੱਕਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਅਸਲ ਪ੍ਰਿਜ਼ਮ:

4. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਵੋਟਰ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਦੇ ਨਾਮ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਏ ਹਨ ਸਾਲ 1965 ਦੀ ਸੂਚੀ ਨੰ. ਨੰਬਰ 71 ਅਤੇ 72 ਪਿੰਡ ਡੋਲੂਰ ਪਾਥਰ ਵਿੱਚ ਘਰ ਨੰ. 17 ਵਜੋਂ ਪਤਾ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਪੀ.ਐਸ. - ਪਾਟਾਚਾਰਕੁਚੀ, ਅਸਾਮ ਰਾਜ ਵਿੱਚ 48 ਭਬਾਨੀਪੁਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਮਰੂਪ ਦੇ ਤਤਕਾਲੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ। ਅੱਗੇ ਉਸ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਦੇ ਨਾਂ ਵੀ ਸਾਲ 1970 ਦੀ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹਨ। ਨੰਬਰ 79 ਅਤੇ 80

ਇੱਕੋ ਪਤਾ ਦਿਖਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਜਨਮ ਬਾਰਪੇਟਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪੱਤਾਚਾਰਕੁਚੀ ਪੋਲੀਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਅਧੀਨ ਪੈਂਦੇ ਪਿੰਡ ਡੌਲੂਰ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਦਾ ਨਾਮ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਸਮੇਤ 1985 ਦੀ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਕਿ 1985 ਦੀ ਵਧੀਕ ਸੋਧੀ ਹੋਈ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਸੀ। ਨੰਬਰ 552 ਉਹੀ ਪਤਾ ਦਿਖਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਾਲ 1997 ਵਿਚ ਵਿਆਹ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸਨੇ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਮੌਜੂਦਾ ਨਿਵਾਸ ਸਥਾਨ, ਪਿੰਡ ਕਾਸ਼ਿਮਪੁਰ, ਪੀ.ਓ.-ਕੇਂਦੂ ਕੁਚੀ, ਪੀ.ਐਸ. - ਨਲਬਾੜੀ, ਅਸਾਮ ਰਾਜ ਦੇ ਨਲਬਾੜੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ। ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਨਾਮ ਸਾਲ 1997 ਦੀ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸੀ. ਨੰ.105 ਪਿੰਡ ਕਾਸ਼ਿਮਪੁਰ ਵਿੱਚ ਮਕਾਨ ਨੰ.38 ਵਜੋਂ ਪਤਾ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਪੀ.ਐਸ. - ਨਲਬਾੜੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਨਲਬਾੜੀ ਅਧੀਨ 61 ਨੰਬਰ ਧਰਮਪੁਰ ਐਲ.ਏ.ਸੀ. ਸਾਲ 2006 ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਨਲਬਾੜੀ ਵਿਚ ਐੱਫ.ਟੀ. (ਨਾਲ) ਕੇਸ ਨੰ.(ਐਨ)/1096/06, ਪੁਲਿਸ ਹਵਾਲਾ ਨੰ.948/04 ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

5. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਧੀ ਨੂੰ ਕਾਸ਼ਿਮਪੁਰ ਪਿੰਡ ਦੇ ਗਾਂਬੂਰਾ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਸਥਿਤੀ ਦੱਸਦਿਆਂ ਇੱਕ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ/ 07.09.2010 ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਧੀ।

6. ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਤੋਂ ਨੋਟਿਸ ਮਿਲਣ 'ਤੇ, 18.07.2011 ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ, ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਾਂ ਮੰਗਦਾ ਹੋਇਆ ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਗੰਭੀਰ ਸਿਹਤ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ।

7. 12.09.2011 ਨੂੰ, ਪਿੰਡ ਡਲੂਰ ਪੱਥਰ ਦੇ ਗਾਂਬੂਰਾ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ। 19.03.2012 ਦੇ ਇੱਕ-ਪਾਰਟ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣਾ ਬੋਝ ਉਤਾਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਸਾਬਤ ਕਰੋ ਕਿ ਉਹ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸਿਵਲ ਹਸਪਤਾਲ, ਨਲਬਾੜੀ ਦੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਡਾਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਮਿਤੀ 24.04.2012 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਇੱਕ ਮੈਡੀਕਲ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ 25.11.2011 ਤੋਂ 24.04.2012 ਤੱਕ ਕ੍ਰੋਨਿਕ ਬ੍ਰੌਨਕਾਈਟਿਸ ਸਾਹ ਦੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਸੀ। ਆਪਣੇ ਵਕੀਲ ਤੋਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ 19.03.2012 ਦੇ ਹੁਕਮ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 30.05.2012 ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰਬਰ 2668 ਆਫ਼ 2012 ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ।

8. ਉਕਤ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅੰਤਰਿਮ ਹੁਕਮ ਮਿਤੀ 06.06.2012 ਦੁਆਰਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਮਿਤੀ 19.03.2012 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਚੱਲ ਰਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਡਿਪੋਰਟ ਨਾ ਕਰੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਆਖਰਕਾਰ ਮਿਤੀ 23.11.2015 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸਬਮਿਸ਼ਨਾਂ:

10. ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਗਲਤੀ ਨਾਲ ਇਹ ਮੰਨ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਦਲੀਲ ਦੀ ਖ਼ਾਤਰ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸੱਚਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਖੋਹ ਸਕਦਾ, ਉਹ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨਾ ਸਿਰਫ ਆਪਣੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਗੁਆਉਣ ਲਈ ਖੜ੍ਹਾ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋਣਾ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਨਿਕਾਲੇ ਲਈ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਿਸੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਨਾਗਰਿਕ ਮੰਨਣ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ।

11. ਇਹ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 28.07.2017 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਕਰਕੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਕੌਮੀਅਤ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਸਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਇੱਕ ਰਾਏ ਪਾਸ ਕਰਕੇ 2017 ਨੂੰ 2017 ਨੂੰ ਮੁੜ ਹੁਕਮ ਸੁਣਾਇਆ ਸੀ। ਵਿਦੇਸ਼ੀ

12. ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਗੜਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਜਨਮ ਲੈਣ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਖੂਨ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਭੈਣ-ਭਰਾ ਅਤੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਕੱਟ-ਆਫ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕ ਸਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਜੇ ਵੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਕ ਹੋਰ ਨੁਕਤਾ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਨਾਮ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਜਿਸਟਰ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਐਨਆਰਸੀ" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੂੰ ਸਾਲ 2012 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਬਦੁਲ ਕੁੱਦਸ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ (2019 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਨਾਮ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ) ਐਨ ਆਰ.ਸੀ ਅਤੇ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸਿਰਫ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਰਿੱਟ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ, ਸੰਬੰਧਿਤ ਪੈਰਾ 27.1

ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਸਪੁਰਦਗੀ [ਜਵਾਬਦਾਤਾ ਨੰ. 1 ਅਤੇ 3]:

13. ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਅਸਾਮ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਤੋਂ ਬੇਰੋਕ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਵਾਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ, ਜਨਸੰਖਿਆ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਲਈ ਗੰਭੀਰ ਖਤਰੇ ਦੇ ਕਾਰਨ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼, ਸਰਬਾਨੰਦ ਸੋਨੋਵਾਲ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ (2005) 5 ਐਸਸੀਸੀ 665 [ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਰਬਾਨੰਦ ਸੋਨੋਵਾਲ । ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ] ਵਿਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ '...ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ

ਕਿ ਰਾਜ ਅਸਾਮ 'ਬਾਹਰੀ ਹਮਲੇ ਅਤੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਗੜਬੜ' ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਵਾਸ ਦਾ ਖਾਤਾ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਭਾਰਤ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਸਾਮ ਰਾਜ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਬਾਹਰੀ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਸਾਰੇ ਉਪਾਅ ਕਰੇ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 355 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅੰਦਰੂਨੀ ਗੜਬੜ...'।

14. ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਰਵਾਸ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸੀ ਦੀ ਕੱਟ-ਆਫ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ੀ ਨਾਗਰਿਕ ਦੇ ਭਾਰਤ (ਅਸਾਮ) ਵਿੱਚ 25.03.1971 ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਵਾਸ ਦਾ ਮਾੜਾ ਨਤੀਜਾ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਰਾਜ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਸੀ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 9 ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜ਼ੁੰਮੇਵਾਰੀ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈਸਾਬਤ ਕਰੋ ਕਿ ਉਹ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

15. ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਰੱਖਣ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ ਕਥਿਤ ਵਿਦੇਸ਼ੀ 'ਤੇ ਬੋਝ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਜਿੱਠਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਪੈਰਾ 26.2 ਵਿੱਚ ਸਰਬਾਨੰਦ ਸੋਨੋਵਾਲ । (ਸੁਪਰਾ)

16. ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਸਾਲ 2004 ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਕਾਰਨ, ਕੇਸ ਨੂੰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ 18.07.2011 ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮੇਂ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਮਾਮਲਾ 11.08.2011 ਨੂੰ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਿਨ ਉਸ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਏ ਅਗਲੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਤੇ ਮਾਮਲਾ 09.09.2011 ਲਈ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਗਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਮਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਸ ਉੱਤੇ ਬੋਝ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਅਤੇ ਐਕਸ-ਪਾਰਟ ਆਰਡਰ/ਰਾਇ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਵਿਕਲਪ ਨਹੀਂ ਸੀ 19.03.2012 ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ।

17. ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਹਾਈ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਅਦਾਲਤ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਦੇ ਮੈਡੀਕਲ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਸਵਾਹਿਦ ਮੁਕੁੰਦ ਕਾਕਤੀ ਸਿਵਲ ਹਸਪਤਾਲ, ਨਲਬਾੜੀ ਮਿਤੀ 24.04.2012 ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਕਿ ਉਹ '25.11.2011 ਤੋਂ ਹੁਣ ਤੱਕ' ਇਲਾਜ ਅਧੀਨ ਸੀ। ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਪੜਤਾਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਕਤ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਪਾਈ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਅਲੀ ਹੋਣਾ ਅਤੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸਹਾਰਾ ਲਿਆ ਸੀ

ਜਾਅਲੀ ਮੈਡੀਕਲ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਦੇ ਨਾਲ ਝੂਠ ਨੂੰ ਜੋ ਕਿ ਇਕੱਲੇ ਗਿਣਦੇ ਹੋਏ, ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜੋ ਕਿ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਵਾਰੰਟਿੰਗ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਿਹਾ. ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋ 28.07.2017 ਨੂੰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਅਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਅਭਿਆਸ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਾਖਲ ਹੋਇਆ ਸੀ 25.03.1971 ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕਟ-ਆਫ ਮਿਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇੱਕ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਸੀ। ਕੱਟ-ਆਫ ਮਿਤੀ ਪੋਸਟ ਕਰੋ।

18. ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਤੱਥ 'ਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੋ ਦਹਾਕੇ ਲੱਗ ਚੁੱਕੇ ਸਨ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੋ ਅਤੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਦੇਰੀ ਉਸ ਵਸਤੂ ਨੂੰ ਹਰਾ ਦੇਵੇਗੀ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਜੋ ਕਿ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਖੋਜ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਨਿਕਾਲੇ ਹੈ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ/ਵਿਦੇਸ਼ੀਆਂ ਦੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੁਹਰਾਇਆ ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀਡਰਾਫਟ ਅਤੇ ਸਪਲੀਮੈਂਟਰੀ ਐਨਆਰਸੀ ਸੂਚੀ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਲਈ, ਉਸਦੀ ਦਾ ਨਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਵਿਦਿਅਥੀ ਵਕੀਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਬਦੁਲ ਕੁੱਦੂਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿਚ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਸੁਭਾਅ ਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਦੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਉੱਤੇ ਨਿਆਂਇਕਤਾ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨਗੀਆਂ ਐਨ ਆਰ.ਸੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਦੁਖੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀਆਂ ਖੋਜਾਂ/ਰਾਇਆਂ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨੀ ਹੋਵੇਗੀ ਰਿੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਅਧੀਨ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਉਸਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜੇ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕੋਈ ਹੋਰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਰਿੱਟ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਮਿਤੀ 16.11.2017 ਦੀ ਤਾਜ਼ਾ ਰਿਪੋਰਟ, ਏ. ਸਮਾਂ-ਸੀਮਾ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ, ਤਰਕ ਅਤੇ ਸਿੱਟਾ:

19. ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਗੰਭੀਰ ਗਰਭਪਾਤ ਪਾਇਆ ਤੁਰੰਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਨਸਾਫ਼ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਨੋਟ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

“8. ਕੌਮੀਅਤ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ।—(1) ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਇਹ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕਿਹੜੀ ਕੌਮੀਅਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਨਾਗਰਿਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨਾਲ ਸਭ ਤੋਂ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰੀਅਤਾ ਨਾਲ ਅਣਜਾਣ ਹੈ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ: ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਜਿੱਥੇ

ਇੱਕ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨੇ ਇੱਕ ਰਾਸ਼ਟਰੀਅਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ ਜਨਮ, ਉਸ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਜਿੱਥੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਕੌਮੀਅਤ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਹ ਉਕਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਲਈ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਨੈਚੁਰਲਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕੌਮੀਅਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਵੀ ਉਸ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀਅਤਾ ਉਸ ਨੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ।

(2) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਰਾਸ਼ਟਰੀਅਤਾ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਅੰਤਿਮ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ: ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਜਾਂ ਸਬੰਧਤ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਦਰਖਾਸਤ 'ਤੇ, ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸੋਧ ਸਕਦੀ ਹੈ।

20. ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇੱਕ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਕੇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗਾ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਅਸੀਂ ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਹਾਂ।

21. ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਸਪੱਸ਼ਟਤਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਬਦੁਲ ਕੁੱਦੁਸ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਸਰਬਾਨੰਦ ਸੋਨੋਵਾਲ । (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੈ ਜੋ ਹੇਠਾਂ ਲਿਖਿਆ ਹੈ: "9. ਸਬੂਤ ਦਾ ਬੋਝ - ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਐਕਟ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦਾ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਜਾਂ ਵਰਣਨ ਦਾ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋਵੇ, ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ, 81, 12 ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। 1872), ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਝੂਠ ਬੋਲੋ।

22. ਅਬਦੁਲ ਕੁੱਦੁਸ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿਚ ਇਹ ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੇ ਪੈਰੇ 2 ਤੋਂ 8 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਅਨੁਸਾਰ ਅਸਾਮ ਰਾਜ ਲਈ ਐਨ ਆਰ.ਸੀ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ (ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪਛਾਣ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ) ਨਿਯਮ, 2003 ਸਿਟੀਜ਼ਨਸ਼ਿਪ ਐਕਟ, 1955 ਦੀ ਧਾਰਾ 18 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਐਕਟ" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਗਏ, ਪੈਰਾ 8 ਦੇ ਅਧੀਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅੱਗੇ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਉਹਨਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀਅਤਾ ਜਾਂ ਨਾਗਰਿਕਤਾ, ਜਾਂ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਜਾਂ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀ (ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ) ਆਰਡਰ, 1964 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "1964 ਆਰਡਰ"

3 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (ਏ) ਦੇ ਤਹਿਤ 'ਵਿਦੇਸ਼ੀ' ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ "ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਭਾਰਤ ਦਾ ਨਾਗਰਿਕ ਨਹੀਂ ਹੈ"।

ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਸੀ ਦੌਰ ਵਿੱਚ, ਫੈਸਲਾ ਇੱਕ ਐਕਸ-ਪਾਰਟ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅੰਤਰਿਮ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਾਮਲਾ ਮੁੜ ਸੁਣਵਾਈ ਵਿਚ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਇਸ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਫੈਸਲਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਹੈ।

23. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ, ਨਿਰਣੇ ਦੀ ਸੰਪੂਰਨਤਾ ਲਈ, ਇਸਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਸੱਜੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਆਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਬਹੁਤ ਸ਼ੁਰੂਆਤ।

24. ਸਿਟੀਜ਼ਨਸ਼ਿਪ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 6 ਏ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ:

"6ਏ. ਅਸਾਮ ਸਮਝੌਤੇ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਬੰਧ। - (1) ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ
(ਏ) "ਅਸਾਮ" ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਅਸਾਮ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1985 (1985 ਦਾ 65);
(ਬੀ) "ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਹੋਣ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਐਕਟ, 1946 (31 ਦਾ 1946) ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ (ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਜ਼) ਆਰਡਰ, 1964 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਉਕਤ ਹੁਕਮ ਅਧੀਨ ਗਠਿਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਹੋਣ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ;
(ਸੀ) "ਨਿਸ਼ਿਸ਼ਟ ਖੇਤਰ" ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਖੇਤਰ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1985 (1985 ਦਾ 65);
(ਡੀ) ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜੇਕਰ ਉਹ, ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਦਾਦਾ-ਦਾਦੀ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਅਣਵੰਡੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸੀ;
(ਈ) ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ (ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ) ਆਰਡਰ, 1964 ਦੇ ਅਧੀਨ ਗਠਿਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਜਿਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਆਪਣੀ ਰਾਇ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਹੈ, ਉਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

(2) ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (6) ਅਤੇ (7) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੇ ਉਹ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ 1 ਜਨਵਰੀ, 1966 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਅਸਾਮ ਆਏ ਸਨ (ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵਰਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ) ਜੋ ਕਿ ਅਸਾਮ ਵਿੱਚ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਦੀਆਂ ਤਾਰੀਖਾਂ

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਸਾਮ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਜਨਵਰੀ, 1966 ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਦਾ ਨਾਗਰਿਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।
(3) ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (6) ਅਤੇ (7) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦਾ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ-
(ਏ) ਜਨਵਰੀ, 1966 ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਮਾਰਚ, 1971 ਦੇ 25ਵੇਂ ਦਿਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਸਾਮ ਆਇਆ ਸੀ; ਅਤੇ
(ਬੀ) ਅਸਾਮ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸਾਮ ਵਿੱਚ ਨਿਵਾਸੀ ਰਿਹਾ ਹੈ; ਅਤੇ
(ਸੀ) ਇੱਕ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਹੋਣ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ; ਅਜਿਹੇ ਅਥਾਰਟੀ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਰਜਿਸਟਰਿੰਗ ਅਥਾਰਟੀ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੇ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰੇਗਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਸ ਦਾ ਨਾਮ ਅਜਿਹੇ ਪਤਾ ਲੱਗਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਜਾਂ ਸੰਸਦੀ ਹਲਕੇ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਦਾ ਨਾਮ ਉਥੋਂ ਮਿਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ।- ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਵਿਦੇਸ਼ੀ (ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ) ਆਰਡਰ, 1964 ਦੇ ਅਧੀਨ ਗਠਿਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਰਾਏ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਲੋੜ ਦਾ ਪੁਖਤਾ ਸਬੂਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਉਪ ਧਾਰਾ ਦੀ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਅਧੀਨ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਲੋੜ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ, -

(i) ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹੋਰ ਲੋੜਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਖੋਜ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਖੋਜ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰੋ;

(ii) ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹੋਰ ਲੋੜਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਖੋਜ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਉਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਧੀਨ ਗਠਿਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਾਲੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੋਲ ਭੇਜੋ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਸੰਦਰਭ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਰਾਏ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(4) ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਅਧੀਨ ਰਜਿਸਟਰਡ ਵਿਅਕਤੀ, ਜਿਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਉਸ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਹੋਣ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੱਕ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕ ਵਜੋਂ ਉਹੀ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ (ਪਾਸਪੋਰਟ ਐਕਟ, 1967 (ਪਾਸਪੋਰਟ ਐਕਟ, 1967 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਾਸਪੋਰਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਸਮੇਤ) (1967 ਦੇ 15 ਅਤੇ 1967 ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੀਆਂ)। ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਉਕਤ ਮਿਆਦ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਕਿਸੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਜਾਂ ਸੰਸਦੀ ਹਲਕੇ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਉਸਦਾ ਨਾਮ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

(5) ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਅਧੀਨ ਰਜਿਸਟਰਡ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਭਾਰਤ ਦਾ ਨਾਗਰਿਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 10 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਜਿਸ ਦਿਨ ਉਸ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਹੋਣ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

(6) ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਪੱਖਪਾਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ –
(ਏ) ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਨਾਗਰਿਕਤਾ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1985 (ਸੰਸ਼ੋਧਨ) ਐਕਟ, 1985 (65) ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸੱਠ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਤਰੀਕੇ ਅਤੇ ਫਾਰਮ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਭਾਰਤ ਦੀ 198, 198 ਦੀ ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਭਾਰਤ ਦਾ ਨਾਗਰਿਕ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ;
(ਬੀ) ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਨਾਗਰਿਕਤਾ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1985 (1985 ਦਾ 65) ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸੱਠ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਢੰਗ ਅਤੇ ਫਾਰਮ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ, ਜਾਂ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ, ਜਿਸ ਦਿਨ ਉਸ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਹੋਣ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਵੀ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ, ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਉਪਬੰਧ ਅਤੇ ਉਪਬੰਧ (4) ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ - ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ - ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਲ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਜਿਹੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਉਸ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੈ।

(7) ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (2) ਤੋਂ (6) ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ -
(a) ਜੋ, ਨਾਗਰਿਕਤਾ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1985 (1985 ਦਾ 65) ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ, ਭਾਰਤ ਦਾ ਨਾਗਰਿਕ ਹੈ;
(ਬੀ) ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਐਕਟ, 1946 (1946 ਦਾ 31) ਅਧੀਨ ਨਾਗਰਿਕਤਾ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 1985 ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(8) ਇਸ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰੋ, ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੋਣਗੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਲਈ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੁਝ ਵੀ ਫੋਰਸ।"

25. ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ 01.01.1966 ਨੂੰ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਸਾਮ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ 25.03.1971 ਦੀ ਇੱਕ ਕੱਟ-ਆਫ ਮਿਤੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ 25.03.1971 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ "ਨਿਰਧਾਰਤ ਖੇਤਰ" ਤੋਂ ਅਤੇ ਅਸਾਮ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ

ਗਈ ਸੀ। ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਲ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ।

26. ਸਿਟੀਜ਼ਨਸ਼ਿਪ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 6 ਏ ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (3) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 1964 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਠਿਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਰਾਏ, ਜੋ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮੰਨਦਾ ਹੈ, ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੀ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਲੋੜ ਦਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸਬੂਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਸੈਕਸ਼ਨ 6 ਏ (3)(ਸੀ), ਸਿਟੀਜ਼ਨਸ਼ਿਪ ਐਕਟ] ਅਤੇ ਇਹ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਲੋੜ ਲਈ ਵੀ ਕਾਫੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਲੋੜ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਰਾਏ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਲੋੜ ਨੂੰ ਇੱਕ ਖੋਜ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ, ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇਗੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਰਾਏ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੋਲ ਭੇਜਣ ਲਈ, ਜੇਕਰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਰਾਏ ਹੈ ਹੋਰ ਲੋੜਾਂ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੁੱਪ, ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਵਾਲ ਹੈ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰਜਿਸਟਰਿੰਗ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਤੋਂ ਮਿਲੀ ਰਾਏ।

27. ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ 1964 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਦੱਸਣਾ ਉਚਿਤ ਹੈ ਕਿ 1964 ਦੇ ਆਰਡਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਈ ਸੋਧਾਂ। 1964 ਦੇ ਆਰਡਰ ਦਾ ਪੈਰਾ 3 ਵੀ ਲੰਘ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਪਰਿਵਰਤਨ - ਜਦੋਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਸੰਸਕਰਣ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਇਹ ਹੈ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਸਮਝਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮਿਤੀ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। 1964 ਆਰਡਰ ਦਾ ਪੈਰਾ 3, ਜੀ.ਐੱਸ.ਆਰ ਮਿਤੀ 30.08.2019 ਦੁਆਰਾ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

“3. ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ।—(1) ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰੇਗਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਵਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਮੁੱਖ ਆਧਾਰਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਹੋਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਜਬ ਮੌਕਾ ਦੇਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੋ ਸੁਣਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਆਪਣੀ ਰਾਇ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇਗੀ ਜੋ ਇਸ ਲਈ ਸੰਦਰਭ ਦੇ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ।

(2) ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰੇਗਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਵਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਯਾਨੀ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲਾ।

(3) ਉਪ-ਪੈਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਨੋਟਿਸ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੇ ਦਸ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(4) ਨੋਟਿਸ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਉਹ ਜਾਂ ਉਹ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ 'ਤੇ ਬੋਝ ਹੈ।

(5)(ਏ) ਨੋਟਿਸ ਉਸ ਪਤੇ 'ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਪਿਛਲੀ ਵਾਰ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ ਜਾਂ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ ਜਾਂ ਲਾਭ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਨਿਵਾਸ ਸਥਾਨ ਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਕਥਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੇ ਬਦਲੇ ਹੋਏ ਪਤੇ 'ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।
(ਬੀ) ਜੇਕਰ ਕਾਰਵਾਈਕਰਤਾ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਪਤੇ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਨੋਟਿਸ ਕਾਰਵਾਈਕਰਤਾ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਾਲਗ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈਕਰਤਾ 'ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ;
(ਸੀ) ਜਿੱਥੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਬਾਲਗ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸਰਵਰ ਸੇਵਾ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਟੋਕਨ ਵਜੋਂ ਨੋਟਿਸ ਦੇ ਡੁਪਲੀਕੇਟ 'ਤੇ ਬਾਲਗ ਮੈਂਬਰ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਜਾਂ ਅੰਗੂਠੇ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇਗਾ;
(ਡੀ) ਜੇਕਰ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਬਾਲਗ ਮੈਂਬਰ ਦਸਤਖਤ ਜਾਂ ਅੰਗੂਠੇ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਉਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋਵੇ, ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸਰਵਰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਇਸਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰੇਗਾ;

(ਐੱਫ) ਜੇਕਰ ਕਾਰਵਾਈਕਰਤਾ ਨੇ ਨਿਵਾਸ ਸਥਾਨ ਬਦਲਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਕੰਮ ਦੀ ਥਾਂ, ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਏਜੰਸੀ, ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸਰਵਰ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਲਗਾਵੇਗਾ ਬਾਹਰੀ ਦਰਵਾਜ਼ੇ 'ਤੇ ਜਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਘਰ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਆਖਰੀ ਹੈ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਭ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਮੂਲ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰੇਗਾ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਜਿਸ ਤੋਂ ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਇਸ 'ਤੇ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਇਹ ਦੱਸਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਕਾਪੀ ਚਿਪਕਾਈ, ਜਿਸ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਕੀਤਾ ਕਰੋ, ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਨਾਮ ਅਤੇ ਪਤਾ (ਜੇ ਕੋਈ ਹੈ) ਦੁਆਰਾ ਕਿਸ ਦੇ ਘਰ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਸ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਕਾਪੀ ਚਿਪਕ ਗਈ ਸੀ;

(ਜੀ) ਜਿੱਥੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਜਾਂ ਉਸਦਾ ਕੋਈ ਬਾਲਗ ਮੈਂਬਰ ਜਾਂ ਉਸ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਰਿਹਾਇਸ਼ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ, ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਨੋਟਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਜਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਥਾਂ 'ਤੇ ਚਿਪਕਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਉਸਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼, ਦੇ ਇੱਕ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਇਲਾਕਾ, ਉਸਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ ਅਤੇ ਇੱਛਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹ ਬਣੋ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸਰਵਰ ਕਰੇਗਾ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਜਾਂ ਅੰਗੂਠੇ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੋ ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਜਿਹੀ ਸੇਵਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ;

(ਐੱਚ) ਜਿੱਥੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅੰਦਰ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਅਫਸਰ ਦੀ ਸੇਵਾ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਲਾਭ ਲਈ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸਰਵਰ ਫਿਰ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੇਗਾ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ;

(ਆਈ) ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਗਵਾਹ ਬਣਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਨੋਟਿਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਹਸਤਾਖਰ ਲਗਾਉਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅੰਗੂਠਾ ਛਾਪ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸਰਵਰ ਇੱਕ ਦਸਤਖਤ ਫਾਈਲ ਕਰੇਗਾ
ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਂ ਉਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਤਸਦੀਕ, ਜੋ ਕਿ ਹੋਵੇਗਾ ਅਜਿਹੀ ਗੈਰ-ਉਪਲਬਧਤਾ, ਅਣਇੱਛਤਤਾ ਅਤੇ ਇਨਕਾਰ;

(ਜੇ) ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਂ ਤਸਦੀਕ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ 'ਤੇ ਧਾਰਾ (i) ਵਿੱਚ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅਜਿਹੇ ਵਾਪਿਸ ਕਰਨਗੇ ਅਜਿਹੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਉਕਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕਰੋ।

(6) ਜਿੱਥੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਪੇਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅਤੇ ਉਹ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ, ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੈ।

(7) ਜੇਕਰ ਨੋਟਿਸ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਾਰਵਾਈਕਰਤਾ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਵੇਗਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹਰ ਸੁਣਵਾਈ 'ਤੇ.

(8) ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਦਸ ਦੇਵੇਗਾ ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ ਨੋਟਿਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਅਤੇ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿਚ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਹੋਰ ਦਸ ਦਿਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਉਸ ਦਾ ਕੇਸ।

(9) ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਉਤਪਾਦਨ ਲਈ ਕਮਿਸ਼ਨ 'ਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਜੇਕਰ, ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

(10) ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤ ਲਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ

ਪੁਲਿਸ ਦੇ.

(11) ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਇਸ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਸੁਣੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ.

(12) ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਥੋੜ੍ਹੇ ਜਿਹੇ ਅਤੇ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(13) ਜਿੱਥੇ ਕਾਰਵਾਈਕਰਤਾ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਾਰਵਾਈਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਜਾਂ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ;

(14) ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੋਂ ਹਵਾਲਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੇ ਸੱਠ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੇਸ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰੇਗਾ।

(15) ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ, ਆਪਣੀ ਰਾਇ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਸੰਦਰਭ ਦੇ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇਗਾ।

(16) ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਅੰਤਮ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਉਸਦੀ ਰਾਏ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਦਾ ਇੱਕ ਸੰਖੇਪ ਬਿਆਨ ਹੋਵੇਗਾ। (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

28. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਾਲ 2004 ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ 25.03.1971 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਿੰਡ- ਦੋਰੀਜਾਹਾਂਗੀਰਪੁਰ, ਥਾਣਾ-ਤੈਰੈਲ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ- ਮਾਈਮਾਨਸਿੰਘ, ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਪਰਵਾਸ ਕਰ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਕਾਸਿਮਪੁਰ, ਥਾਣਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ - ਨਲਬਾਰੀ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਨੰ.948/2004. ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਸ਼. ਬਿਪਿਨ ਦੱਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ੀ ਅਫ਼ਸਰ ਸੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ 12.05.2004 ਨੂੰ ਨਲਬਾੜੀ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਤਾਇਨਾਤ ਸੀ ਜਦੋਂ ਐਸ.ਪੀ. (ਬੀ) ਨਲਬਾੜੀ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਕੌਮੀਅਤ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਸਨ, ਜਿਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹ 17.05.2004 ਨੂੰ ਸੀ.ਏ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਫਾਰਮ ਨੰ.ਆਈ. ਇਹ ਹਵਾਲਾ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਵਾਸੀ (ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਨ) ਐਕਟ, 1982 (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਆਈ ਐਮਡੀਟੀ ਐਕਟ" ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੀ ਧਾਰਾ 8(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਹੋਣ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ 'ਤੇ, ਉਹ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ। 01.01.1966.

29. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਆਈਐਮਡੀਟੀ ਕੇਸ ਨੰ.692/05 ਤਤਕਾਲੀ IMD ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਨਲਬਾੜੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸੇ ਕੇਸ ਨੂੰ 1964 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤਹਿਤ ਐਫ.ਟੀ. ਆਈਐਮਡੀਟੀ ਐਕਟ ਹੋਣ 'ਤੇ ਕੇਸ ਨੰ.(N)1096/06 ਸਰਬਾਨੰਦ ਸੋਨੋਵਾਲ । ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਸੰਵਿਧਾਨਕ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ (ਸੁਪਰਾ) 12.07.2005 ਨੂੰ.

30. ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਸੈਕਸ਼ਨ 8(1), ਆਈਐਮਡੀਟੀ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਨੋਟਿਸ ਰੱਦ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਐਫ.ਟੀ.(ਨਾਲ) ਕੇਸ ਨੰਬਰ (ਐਨ) 1096/06 ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ 19.03.2012 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਸੰਦਰਭ ਦਾ ਜਵਾਬ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ:

"ਇਹ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ (ਆਰਡਰ) 1964 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਹਵਾਲਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਓਪੀ ਮੁਹੰਮਦ ਰਹੀਮ ਅਲੀ ਪੁੱਤਰ ਸਵਰਗਵਾਸੀ ਸੋਲੀਮੁਦੀਨ ਅਲੀ ਦਾ ਪਿੰਡ ਕਾਸਿਮਪੁਰ ਪੁਲਿਸ ਸਟੈਟਿਨ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਨਲਬਾੜੀ, ਅਸਾਮ ਇੱਕ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਹਵਾਲਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਓਪੀ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰਹੀਮ ਅਲੀ, 19 ਮਾਰਚ 1997 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਆਏ ਸਨ। ਦਰੀਜਾਹਾਂਗੀਰਪੁਰ ਥਾਣਾ ਤਾਰੈਲ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮਾਈਮਾਨਸਿੰਘ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਕਾਸਿਮਪੁਰ ਥਾਣਾ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਨਲਬਾੜੀ, ਆਸਾਮ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਓਪੀ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਓਪੀ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਾਂ ਮੰਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੀ. ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਦਮ ਦੇ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਹੋ ਗਿਆ ਜਿਸ ਲਈ ਕੇਸ ਐਕਸ-ਪਾਰਟ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੀ।

ਰਾਜ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਐਸ.ਆਈ ਸ੍ਰੀ ਬਿਪਿਨ ਦੱਤਾ ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਦਾ ਆਈ/ਓ ਹੈ, ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ 12.5.04 ਨੂੰ ਨਾਬਰੀ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿਖੇ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦਿਨ ਐਸ.ਪੀ.(ਬੀ) ਅਲਬਾੜੀ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਪਿੰਡ ਕਾਸਿਮਪੁਰ ਥਾਣਾ ਨਲਬਾੜੀ ਦੀ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਸ਼ੱਕੀ ਰਹੀਮ ਅਲੀ ਦੀ ਕੌਮੀਅਤ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ। 17.5.04 ਨੂੰ ਉਸਨੇ ਕੇਸ ਡਾਇਰੀ ਖੋਲ੍ਹੀ ਅਤੇ ਉਸ ਕੋਲ ਗਿਆ ਸਟਾਫ਼ ਨਾਲ ਸ਼ੱਕੀ ਰਹੀਮ ਅਲੀ ਦਾ ਘਰ। ਉਹ ਸ਼ੱਕੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਘਰ ਮਿਲਿਆ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸ਼ੱਕੀ ਦੇ ਰੂਪ ਅਨੁਸਾਰ ਫਾਰਮ ਨੰ.1 ਭਰਿਆ। ਫਿਰ ਅਸੀਂ ਸ਼ੱਕੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਬਾਰੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਫਿਰ ਸ਼ੱਕੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਕੋਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਹ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਿਖਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਸਮੇਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ। ਫਿਰ ਉਸ ਨੇ ਸ਼ੱਕੀ ਰਹੀਮ ਅਲੀ ਅਤੇ ਗਵਾਹ ਸਮੀਨ ਬੋਰ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਕੇਸ ਡਾਇਰੀ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਸ਼ੱਕੀ ਨੂੰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ 7 ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਸ਼ੱਕੀ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ। ਫਿਰ ਉਸਨੇ ਫਾਰਮ ਨੰਬਰ II ਭਰਿਆ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕੇਸ

ਡਾਇਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀ। ਫਾਰਮ ਦੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ੱਕੀ. ਰਹੀਮ ਅਲੀ 25 ਮਾਰਚ, 1971 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਅਸਾਮ ਪਰਵਾਸ ਕਰ ਗਿਆ ਸੀ।

ਓ.ਪੀ. ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ U/s 9 ਦੇ ਆਪਣੇ ਬੋਝ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਓ.ਪੀ. ਮੁਹੰਮਦ ਰਹੀਮ ਅਲੀ ਇੱਕ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਹੈ। ਐੱਸ.ਡੀ./- ਬੀ.ਕੇ. ਸਰਮਾ ਮੈਂਬਰ, ਐਫ.ਟੀ. ਬਲਬਾੜੀ"

31. ਬਿਰਤਾਂਤ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਦੁਹਰਾਓ ਅਟੱਲ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਉਪਰੋਕਤ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੇਸ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਐਸ.ਐਚ. ਬਿਪਿਨ ਦੱਤਾ, ਜੋ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤੱਥ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਐਸ.ਪੀ. (ਬੀ), ਨਲਬਾੜੀ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ, ਉਸਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਆਪਣੀ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਬਾਰੇ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸਮਾਂ ਮੰਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ 7 ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ। ਦਸਤਾਵੇਜ਼(ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ) ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸ਼. ਬਿਪਿਨ ਦੱਤਾ ਨੇ ਫਾਰਮ ਨੰਬਰ II ਭਰਿਆ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕੇਸ ਡਾਇਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਅਥਾਰਟੀ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ।

32. ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਤੋਂ ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ 25.03.1971 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਅਸਾਮ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਰਵਾਸ ਕਰ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸੀ।

33. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਾ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਕੇਸ ਵਿਚ, ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦਾ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦਾ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ, 1872 ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਲਾਗੂ ਹੈ।

34. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬੇਤਰਤੀਬ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚੁਣਨ, ਉਸਦੇ/ਉਸਦੇ/ਉਸ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ 'ਤੇ ਦਸਤਕ ਦੇਣ, ਉਸਨੂੰ/ਉਸਨੂੰ/ਉਨ੍ਹਾਂ/ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ 'ਸਾਨੂੰ ਤੁਹਾਡੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਹੋਣ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਹੈ।', ਅਤੇ ਫਿਰ ਸੈਕਸ਼ਨ 9 ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਰਾਮ ਕਰਨਾ? ਆਉ ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦ ਤੱਥਾਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਕਰੀਏ। 12.05.2004 ਨੂੰ ਐਸ.ਪੀ. (ਬੀ) ਨਲਬਾੜੀ ਵੱਲੋਂ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੱਤਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦਾ ਮੁੱਢਲਾ ਬਿੰਦੂ ਹੈ। ਦਲੀਲਾਂ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਖਾਮੋਸ਼ ਹਨ ਕਿ ਐਸ ਪੀ (ਬੀ) ਨਲਬਾੜੀ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਾ ਅਧਾਰ ਕੀ ਸੀ? ਉਸ ਦੇ ਗਿਆਨ ਜਾਂ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਕਿਹੜੀ ਸਮੱਗਰੀ ਜਾਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਆਈ ਸੀ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਨ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਸੀ? ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧ ਸਕਦਾ। ਨਾ ਹੀ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

35. ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਗਿਆਨ ਜਾਂ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ, ਕੁਝ ਭੌਤਿਕ ਅਧਾਰ ਜਾਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਰੱਖਣ ਜੋ ਸ਼ੱਕ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਤੋਂ ਇਹ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ 25.03.1971 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਅਸਾਮ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਰਵਾਸ ਕਰ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸਬੂਤ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਵੀ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਆਇਆ, ਸਿਵਾਏ ਇਸ ਗੰਜੇ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਕਿ ਉਹ 25.03.1971 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਪਰਵਾਸ ਕਰ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿ ਕਿਸ ਨੇ, ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ 25.03.1971 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਦੇ ਪਿੰਡ - ਡੋਰੀਜਾਹਾਂਗੀਰਪੁਰ, ਥਾਣਾ - ਤੋਰੈਲ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ - ਮਾਈਮਾਨਸਿੰਘ ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਆਪਣੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਬੂਤ/ਸਮੱਗਰੀ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕੀ ਲੇਬਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਪਸੋ ਫੈਕਟੋ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਇਲਜ਼ਾਮ/ਇਲਜ਼ਾਮ ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਬੋਝ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸਮੱਗਰੀ ਵੀ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਅਜਿਹੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਅੰਦਰ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮਹਿਜ਼ ਇਲਜ਼ਾਮ, ਉਹ ਵੀ, ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਪਾਠ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਮਸ਼ੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਸਪਸ਼ਟ ਹੋਣ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ 'ਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਬੋਝ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਲਈ ਵੀ, ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉਪਲਬਧ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

36. ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਦੇ ਪਿੰਡ - ਡੋਰੀਜਾਹਾਂਗੀਰਪੁਰ, ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ - ਤੋਰੇਲ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ - ਮਾਈਮਾਨਸਿੰਘ ਤੋਂ ਆਸਾਮ ਆਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੀ ਵੇਰਵਿਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਕਿਵੇਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸੱਚ ਹੋਣ ਦਾ ਸੱਚਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵੀ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਥਾਰਟੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਮੂਲ ਸਥਾਨ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਸੀ। ਯਕੀਨਨ ਫਿਰ, ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਸਮੱਗਰੀ ਸੀ। ਰਿਕਾਰਡ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨਾ ਤਾਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

37. ਬੁਨਿਆਦੀ/ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਨੂੰ ਛੱਡਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਰੰਭ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਬੇਰੋਕ ਜਾਂ ਮਨਮਾਨੀ ਵਿਵੇਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ-ਬਦਲਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਗੰਭੀਰ ਨਤੀਜੇ ਹਨ

ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ, ਬੇਸਿਕ ਅਫਵਾਹ ਜਾਂ ਗੰਜੇ ਅਤੇ ਅਸਪਸ਼ਟ ਦੋਸ਼(ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ)। ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੌਰ ਵਿੱਚ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਹੋਵੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਐਕਸ-ਪਾਰਟ ਵਨ, ਜਾਂ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੋਸ਼ ਕਿਵੇਂ ਅਤੇ ਕਿੱਥੋਂ, ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਮੂਲ ਦੇ ਕਥਿਤ ਪਿੰਡ ਤੱਕ ਨੂੰ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਸੀ। ਨਾ ਹੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਸੀਂ ਕੋਈ ਸਹਾਇਕ ਸਮੱਗਰੀ ਲੱਭਦੇ ਹਾਂ।

38. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ 'ਮੁੱਖ ਆਧਾਰਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਨਕਲ ਜਿਸ' ਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕਰਕੇ ਨੁਕਸ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ 1964 ਦੇ ਆਰਡਰ ਦੇ ਪੈਰਾ 3(1) ਵਿਚ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਮਤਲਬ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਹੋਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ। ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇਹ ਗਲਤੀ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਸਰਤ ਨੂੰ ਘਾਤਕ ਝਟਕਾ ਦੇਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੈ। ਸ਼ਬਦ 'ਮੁੱਖ ਆਧਾਰ' ਸ਼ਬਦ 'ਇਲਜ਼ਾਮ' ਸ਼ਬਦ ਨਾਲ ਸਮਾਨਾਰਥੀ ਜਾਂ ਪਰਿਵਰਤਨਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਹੈ ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਅਸਪਸ਼ਟਤਾ ਕਿ 'ਮੁੱਖ ਆਧਾਰ' ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ ਅਤੇ 'ਵਿਦੇਸ਼ੀ' ਹੋਣ ਦੇ 'ਇਲਜ਼ਾਮ' ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ।

39. ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਦੁਬਾਰਾ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਖ਼ਤ ਸਬੂਤ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਵਿਅਕਤੀ, ਪਰ ਉਹ ਸਮੱਗਰੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਹਨ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੁਭਾਅ ਦਾ ਸਵਾਲ ਸਮੱਗਰੀ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਇਸਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਧੀਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਕੇ, ਅਥਾਰਟੀ, ਜਾਂ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਲਈ, ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ। ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਨਿਬੇੜੇ ਸਿਧਾਂਤ। ਔਡੀ ਅਲਟਰਮ ਪਾਰਟਮ ਸਿਰਫ਼ ਸੁਣਨ ਦੇ ਇੱਕ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਮੌਕੇ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ/ਦੋਸ਼ੀ ਨਾਲ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰੇਗਾ। ਇਹ ਹੈ ਹੁਣ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਨੂੰਨ ਉਸ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਚੁੱਪ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਮੰਗੀਲਾਲ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ (2004) 2 ਐੱਸ.ਸੀ.ਸੀ. 447:

'10. ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਕਨੂੰਨ ਚੁੱਪ ਹੈ ਅਤੇ ਐਕਟ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਏ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਸਪੈਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਹਿੱਤ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਨਿਰਪੱਖ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਹੋਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਕਨੂੰਨ ਦੇ ਬੇਰੋਕ ਅੰਤਰਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸਦੇ ਉਲਟ ਕੋਈ ਸਪਸ਼ਟ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਫਾਰਮ ਜਾਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਬਚਾਅ ਜਾਂ ਸਟੈਂਡ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ

ਚਾਹੀਦੀ। ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਬੰਧੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਹਰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ/ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂ ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਚਰਿੱਤਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਖੇਡ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਅਤੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਭਾਉਣ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ। ਵਿਧੀ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਕਿਸੇ ਦਿੱਤੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਉਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਉਪਬੰਧ ਦੁਆਰਾ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ। ਇਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇੱਕ ਪਿਆਰਾ ਸਿਧਾਂਤ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਕਨੂੰਨ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਬਾਰੇ ਚੁੱਪ ਹੈ, ਅਜਿਹੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਚੁੱਪ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਫ਼ੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸੰਭਾਵੀ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਨੂੰਨ ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਜਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਇਰਾਦਾ ਇਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਨਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਨਿਆਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਹੈ। ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਸਗੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਪੂਰਕ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਨਿਯਮ ਸਿਰਫ਼ ਉਹਨਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਅੰਤ ਦਾ ਸਾਧਨ ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਅੰਤ। ...' (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

40. ਅਰੰਭਕ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਕੌਮੀਅਤ ਬਾਰੇ ਸਵਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਕੋਲ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਜਾਂ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਉਪਲਬਧ ਸਨ, ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਕੇਸ ਲਈ ਘਾਤਕ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਸੀ ਮਿਤੀ 25.03.1971 ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ/ਉਸਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼/ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ, ਜੋ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਮਿਤੀ 16.11.2017 ਦੀ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਕ ਹੋਰ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਪਹਿਲੂ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਣਜਾਣ/ਅਣਪੜ੍ਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੂ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ, ਅਧਿਕਾਰਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਕਿਸੇ ਲੋੜ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿਚ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਸਰਕਾਰ, ਰਾਜ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਅਸਾਮ ਸਮੇਤ ਪੇਂਡੂ ਅਬਾਦੀ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਨਾ ਤਾਂ ਔਖਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਸੰਭਵ ਹੈ।

41. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਉਸਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ 01.01.1966 ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਚੁੱਕੇ ਸਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਸਦੇ ਭੈਣ-ਭਰਾ ਅਤੇ ਉਹ ਖੁਦ 25.03.1971 ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ, ਸਿਰਫ ਅਸਲ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਨਾਮ ਦੇ ਸਪੈਲਿੰਗ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਿੱਚ ਬੇਮੇਲ ਹੋਣ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸ਼ਯੋਗ ਹਨ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਤਾਰੀਖਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ-ਜੋੜਾਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ (ies) ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਹਾਂ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਕਿ ਉਹੀ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਮਾਮੂਲੀ ਹਨ। ਇਲੈਕਟੋਰਲ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਵਿੱਚ ਨਾਮ ਦੇ ਸਪੈਲਿੰਗ ਵਿੱਚ ਭਿੰਨਤਾ ਕੋਈ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਰਤਾਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਰੋਲ. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਜਨਮ ਮਿਤੀ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਵੋਟਰ ਸੂਚੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੇ ਨਾਮ (ਨਾਂ) ਅਤੇ ਮਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕਰਨ ਅਤੇ

ਦਰਜ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਗਿਣਤੀਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਆਮ ਇੰਦਰਾਜ਼ ਵੋਟਰ ਸੂਚੀਆਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਤਿਆਰੀ ਸਰਵੇਖਣ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਅਕਤੀ (ਵਿਅਕਤੀਆਂ) ਦੇ ਪਤੇ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਗੰਭੀਰ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨਾਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ, ਕਈ ਵਾਰ ਸਿਰਲੇਖ ਕਿਸੇ ਨਾਮ ਦੇ ਅੱਗੇ ਜਾਂ ਪਿਛੇਤਰ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਕੋ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਉਪਨਾਮਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਜਾਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਇਸ ਸਭ ਕੁਝ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਣਜਾਣ ਜਾਪਦਾ ਹੈ।

44. ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ/ਰਾਇ ਬਾਰੇ ਸਮੁੱਚੀ ਚਰਚਾ ਤੋਂ ਮਿਤੀ 16.11.2017, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਮਾਮੂਲੀ ਮਤਭੇਦ ਹਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸ਼ੱਕ. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਵਿਚਾਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰੇਗਾ, ਕਿ ਗਲਤ ਵਿੱਚ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਣਜਾਣ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਉਸਨੇ ਸੱਚਾਈ ਅਤੇ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਕਾਰਡ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਸਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਮਤਭੇਦ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਵੇਖਦੇ। ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਦਾ ਆਚਰਣ ਇੰਨਾ ਸਾਧਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

45. ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬਹਿਸ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ [ਤੋਲਾਰਾਮ ਰੇਲੂਮਲ ਬਨਾਮ ਬੰਬਈ ਸਟੇਟ (1955) ਪੈਰਾ 8 ਤੇ 1 ਐਸਸੀਆਰ 158; 6 ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਉਤਪਦਨ ਮੰਡੀ ਸੰਮਤੀ ਪੀਲੀਭੀਤ ਪੰਤਨਗਰ ਬੀਜ ਲਿਮਿਟੇਡ (2004) ਪਾਰਸ 57-58; 7 'ਤੇ 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 391 (2011) 1 ਐਸਸੀਸੀ 529 ਪੈਰਾ 11,8 ਤੇ ਅਤੇ; ਕਸਟਮ ਕਮਿਸ਼ਨਰ (ਆਯਾਤ), ਮੁੰਬਈ ਬਨਾਮ ਦਿਲੀਪ ਕੁਮਾਰ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ (2018) 9 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 1 ਵਿਖੇ ਪੈਰਾ 249]। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, 'ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਨਾਗਰਿਕ ਦੇ ਆਮ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸਖਤ ਨਿਰਮਾਣ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ...' 10 ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਜੋ ਨਤੀਜੇ ਨਿਕਲਣਗੇ, ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਦੰਡ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰ ਹੋਣਗੇ। ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਮੂਲ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ (ਏ) ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕ ਨਹੀਂ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੰਨਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ (ਬੀ) ਉਸ ਦੇ ਮੂਲ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਜਾਂ ਪਛਾਣ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ, ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ, ਅਧਿਕਾਰੀ (ਏ) ਜਾਂ (ਬੀ) 'ਤੇ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਸੰਭਾਵਨਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਦੇਸ਼ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਰਾਜ ਰਹਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਬਾਕੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਕੈਦ ਵਿੱਚ ਰਹੇਗੀ।

46. ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਭਾਗ III [ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ] ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਲੇਖ 14, 20, 21,22, 25 ਅਤੇ 27 ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਸਮੇਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਅਤੇ 21 ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਹੈ।

47. ਮੁਕੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਨਾਰਕੋਟਿਕ ਬ੍ਰਾਂਚ) (2020) ਵਿੱਚ 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 120, 5 ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ:

'11.3. ਹੁਣ ਤੱਕ ਮੋਹਨ ਲਾਲ [ਮੋਹਨ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (2018) 17 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 627 : (2019) 4 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 215] ਵਿੱਚ ਪੈਰਾ 13 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕਿ ਸਬੂਤ ਦੇ ਉਲਟ ਬੋਝ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ, ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ 'ਤੇ ਇਹ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਜਾਂਚ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਨਿਰਪੱਖ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਦੀ ਸੱਚਾਈ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਐੱਨ.ਡੀ.ਪੀ.ਐੱਸ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 35 ਅਤੇ 54 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਰਜ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਬੂਤ ਦੇ ਉਲਟ ਬੋਝ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਮੁਕੱਦਮੇ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਬੋਝ ਦੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਅਨੁਮਾਨ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਉਲਟਾ ਬੋਝ ਸਿਰਫ਼ ਐਨਡੀਪੀਐਸ ਐਕਟ ਅਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਐਕਟ ਵਰਗੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਆਈਪੀਸੀ - ਸੈਕਸ਼ਨ 304-ਬੀ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਜਿਹੇ ਸਾਰੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਂਚਕਰਤਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 157 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਕਤ ਅਪਰਾਧ।' (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

48. ਮੁਕੇਸ਼ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ 2 ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ, ਇਨ ਨੂਰ ਆਗਾ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (2008) 16 ਐਸਸੀਸੀ 417, ਨੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ, ਉਲਟਾ ਬੋਝ ਲਗਾਉਣਾ ਡਰੱਗਜ਼ ਅਤੇ ਸਾਈਕੋਟ੍ਰੋਪਿਕ ਸਬਸਟੈਂਸ ਐਕਟ, 1985. ਨੂੰ ਫੜਦੇ ਹੋਏ ਉਲਟਾ ਬੋਝ ਲਗਾਉਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਲਟਰਾ ਵਾਇਰਸ ਨਹੀਂ ਸੰਵਿਧਾਨ, ਇਹ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

'54. ਉਲਟਾ ਬੋਝ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਕੁਝ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

56. ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਜ਼ਾ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਖ਼ਤ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਉੱਚੇ ਮਿਆਰ, ਨਿਕਾਸੀ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ, ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ, ਯੋਗ ਬਣਾਉਣਾ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ 2,00,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਅਤੇ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਦਵਾਈਆਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਤੋਂ ਉਭਰਨ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਨਾਲ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇਣ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਪਦਾਰਥ, ਮੁਕੱਦਮੇ 'ਤੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬੋਝ ਦੀ ਹੱਦ ਭਾਵ "ਸਾਰੇ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਬੂਤ" ਵਧੇਰੇ ਔਖਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇੱਕ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਜਾਂਚ ਜਾਂਚ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ, ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਸੰਸਦੀ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਲਈ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ

ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸਨਮਾਨ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। "ਵਿਆਪਕ ਸਭਿਅਤਾ" ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਪਰਾਧੀ ਦਾ ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਲਝਿਆ ਹੋਇਆ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਨਿਆਂ ਸ਼ਾਸਤਰ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਜਿੰਨਾ ਗੰਭੀਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਸਬੂਤ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਜਿੰਨੀ ਸਖਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਭਰੋਸਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ [(1999) 6 ਐਸਸੀਸੀ 172: 1999 ਐਸਸੀਸੀ (ਸੀਆਰਆਈ) 1080] ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ: (ਐਸਸੀਸੀ ਪੰਨਾ 199, ਪੈਰਾ 28) “28. ... ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਜ਼ਾ ਜਿੰਨੀ ਸਖ਼ਤ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸਾਰੇ ਸਕਿਊਲ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਗਾਰਡ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ। (ਰਿਤੇਸ਼ ਚਕਰਵਰਤੀ ਬਨਾਮ ਐਮ.ਪੀ. ਦਾ ਰਾਜ ਵੀ ਵੇਖੋ [(2006) 12 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 321: (2007) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 744])

57. ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਸਤਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਕੇਸ ਦੀ ਦਿੱਖ ਬਦਸੂਰਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਜ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਝੰਜੋੜਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ੱਕ ਭਾਵੇਂ ਕਿੰਨਾ ਵੀ ਉੱਚਾ ਹੋਵੇ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਦਾ ਬਦਲ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਬੂਤ।

63. ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰੇਰਨਾਦਾਇਕ ਬੋਝ ਪਾਉਣ ਨਾਲ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਸਹਿਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਅਤੇ ਵਾਜਬਤਾ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਮਾਣ-ਮਰਿਆਦਾ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣਾ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।' (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

49. ਸਰਬਾਨੰਦ ਸੋਨੋਵਾਲ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ (2007) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 174 [ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਰਬਾਨੰਦ ਸੋਨੋਵਾਲ ॥ ਕਿਹਾ ਗਿਆ] ਵਿੱਚ, ਇਹ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

'55. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਅਸਲੀ ਨਾਗਰਿਕ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਾ ਸੁੱਟਿਆ ਜਾਵੇ, ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪੂਰਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਜਾਂ ਸਿਟੀਜ਼ਨਸ਼ਿਪ ਐਕਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਰਤ ਦਾ ਨਾਗਰਿਕ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਸਾਰੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਉਪਾਵਾਂ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਦੋਵੇਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਨਾਗਰਿਕ ਹੈ।

56. ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਨੇ "ਸਬੂਤ ਦੇ ਬੋਝ" ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਬੋਝ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਅਤੇ ਕਿਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਉਤਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕੁਝ ਦੰਡ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ

ਹਨ ਕਿ ਸਬੂਤ ਦਾ ਬੋਝ ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਹੋਵੇਗਾ.. ਕੇਵਲ ਕਿਉਂਕਿ ਕੁਝ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਦਾ ਬੋਝ ਦੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਹੈ।

57. ਹਿਤੇਨ ਪੀ. ਦਲਾਲ ਬਨਾਮ ਬ੍ਰਤਿੰਦਰਨਾਥ ਬੈਨਰਜੀ [(2001) 6 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 16: 2001 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ (960] ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ: (ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਪੈਰੇ 24-25, ਪੈਰੇ 22-23)

“22. ... ਅਨੁਮਾਨ ਸਬੂਤ ਦੇ ਨਿਯਮ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਹੋਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿਚ, ਸਿਰਫ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸਤਗਾਸਾ ਪੱਖ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਪਰੇ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ। ਇਸਤਗਾਸਾ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਤੱਥਾਂ ਦੀਆਂ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਜੋ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਤੱਥ ਦੇ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੀ ਵਾਜਬ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।

23. ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦਾ ਆਧਾਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਤੱਥ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣ, ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕੋਲ ਵਿਧਾਨਿਕ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਵਿਵੇਕ ਨਹੀਂ ਬਚਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਰੋਕਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਉਲਟ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕਦਾ। ਇੱਕ ਤੱਥ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ, 'ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਤਾਂ ਇਸ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਮੰਨਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਇਸਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਇੰਨੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਸਮਝਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸੂਝਵਾਨ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ, ਖਾਸ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਅਮਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੌਜੂਦ ਹੈ'। ਇਸ ਲਈ, ਖੰਡਨ ਨਿਰਣਾਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਬਚਾਅ ਦੇ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਤਰਕਸ਼ੀਲਤਾ ਦਾ ਮਿਆਰ 'ਵਿਵੇਕਸ਼ੀਲ ਆਦਮੀ' ਦਾ ਹੈ।

60. ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਆਧਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ; ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਜ਼ੁੰਮੇਵਾਰੀ ਰਾਜ 'ਤੇ ਹੋਵੇਗੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਆਧਾਰਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਬਾਰੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਸਬੂਤ ਦਾ ਬੋਝ ਕਾਰਵਾਈਕਰਤਾ 'ਤੇ ਹੋਵੇਗਾ।

61. ਸੋਨੋਵਾਲ 1 [(2005) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 665] ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਬੂਤ ਦਾ ਬੋਝ ਕਾਰਵਾਈਕਰਤਾ 'ਤੇ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੋਣਗੇ ਕਿ ਉਹ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਸਗੋਂ ਸੀਜ਼ਨਸ਼ਿਪ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵੀ ਨਾਗਰਿਕ ਹੈ।

50. ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਪਿਛਲੇ ਪੈਰਿਆਂ ਵਿਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਾਡੀ ਸਮਝ ਅਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਸਰਬਾਨੰਦ ਸੋਨੋਵਾਲ । (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਸਰਬਾਨੰਦ ਸੋਨੋਵਾਲ II (ਸੁਪਰਾ) ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਰਥ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 9 ਦੇ ਪੜਾਅ ਦੇ ਆਉਣ ਤੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਕੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਨੂੰਨੀ ਬੋਝ ਵਧੇਗਾ।

51. ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਗ਼ੌਸ ਮੁਹੰਮਦ, 1961 ਐਸਸੀਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਐਸਸੀ 2 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ 5 ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ:

'6. ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਉਹ ਹੈ ਜੋ ਢੁਕਵੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਭਾਗ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸਮੱਗਰੀ ਹੈ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ:

ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਕਿ ਉਹ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਵਾਬਦੇਹ 'ਤੇ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਸਵਾਲ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਗਲਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਬੋਝ ਉਹ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੀ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਇੱਕ ਵਿਦੇਸ਼ੀ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ 'ਤੇ ਸੀ ਅਤੇ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਯੂਨੀਅਨ 'ਤੇ ਬੋਝ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਸਵਾਲ ਪ੍ਰਤੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਪਹੁੰਚ ਸੀ।'

52. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਪਰੋਕਤ ਸਿੱਟਾ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕੀ ਆਧਾਰਿਤ ਸੀ ਗੌਸ ਮੁਹੰਮਦ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਪੈਰੇ ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

'2. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ: "ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿਚ ਅਜਿਹੀ ਸਮੱਗਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਥਾਰਟੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਐਕਟ, 1946 ਦੀ ਧਾਰਾ 3(2)(ਸੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਹੁਕਮ ਹੈ, ਫਿਰ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਨਾਗਰਿਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਕਾਨੂੰਨ, 1955 ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇੱਕ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਨਿਯਮ, 1956 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਉਹ ਅਥਾਰਟੀ ਹੈ। ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ"। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਫਿਰ ਇਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ, "ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਵੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸਹੀ ਅਥਾਰਟੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਐਕਟ, 1946 ਦੀ ਧਾਰਾ 3(2)(ਸੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕੇ।

53. ਸਾਨੂੰ ਗ਼ੌਸ ਮੁਹੰਮਦ (ਸੁਪਰਾ) 'ਤੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ, ਪੰਜਾਬ ਹਾਈ ਕੋਰਟ (ਸਰਕਟ ਬੈਂਚ) ਦਿੱਲੀ ਨੇ ਇਸ ਐਕਟ ਨੂੰ ਸਿਟੀਜ਼ਨਸ਼ਿਪ ਐਕਟ ਨਾਲ ਮਿਲਾਇਆ ਸੀ।

ਫਤਿਹ ਮੁਹੰਮਦ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ, 1963 ਪੂਰਕ (2) ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ 560 ਇੱਕ 4-ਜੱਜੀ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਮਸੂਦ ਖਾਨ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ (1974) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ 469 [3-ਜੱਜ ਬੈਂਚ] ਨੇ ਗ਼ੌਸ ਮੁਹੰਮਦ (ਸੁਪਰਾ) ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ। ਸਾਡਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚਲੇ ਤੱਥ ਵੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰੇ ਸਨ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਦੇਖਦੇ ਹਨ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਖੜ੍ਹੇ ਹਨ, ਫਿਰ ਵੀ ਸਾਨੂੰ ਕੇਸ-ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕੁਝ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਉਸ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇੱਥੇ ਸਾਡੇ ਫਾਰਮੂਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਸਲ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਅਧੀਨ ਬੋਝ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰੇਗਾ, ਜੋ ਕਿ ਗ਼ੌਸ ਮੁਹੰਮਦ (ਸੁਪਰਾ), ਸਰਬਾਨੰਦ ਸੋਨੋਵਾਲ । (ਸੁਪਰਾ), ਸਰਬਾਨੰਦ ਸੋਨੋਵਾਲ ॥ (ਸੁਪਰਾ), ਮੁਕੇਸ਼ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਇਸ ਨਿਰਣੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇਕਸਾਰਤਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

54. ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਸੰਪੂਰਨਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ/ਰਾਇ 6.11.2017, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਮਿਤੀ 28.07.2017,13 ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਥਿਰ ਹੈ।

ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਮਿਤੀ 16.11.2017 ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ/ਰਾਇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ 16.11.2017 ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ/ਰਾਇਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਸਾਨੂੰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ 19.03.2012 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ 23.11.2015 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਤਾਜ਼ਾ ਰਿਪੋਰਟ/ਰਾਇ ਮੰਗਣ ਲਈ ਮਿਤੀ 28.07.2017 (ਸੁਪਰਾ) ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਤਾਂ ਸੀਕਿਊਟਰ ਤਰਕ ਨਾਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ 19.03.2012 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਬਣ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ.

55. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਕੱਢੇ ਗਏ ਅੰਸ਼ ਇਹ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਝੂਠਾ ਨਾ ਠਹਿਰਾਓ। ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਸਮੱਗਰੀ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਨਾਬਾਲਗ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ।

ਇਹ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੰਸਕਰਣ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਅਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕੋਲ ਰਿਮਾਂਡ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਦੌਰ। ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਚੁੱਪ ਪਾ ਕੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਵਿਦੇਸ਼ੀ।

56. ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੇ ਨਤੀਜੇ ਆਉਣਗੇ।

57. ਅਪੀਲ, ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋਵੇਗੀ ਪੂਰਵ-ਉਲੇਖਿਤ ਸ਼ਰਤਾਂ, ਲਾਗਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕਿਸੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਿਨਾਂ।

58. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਜਨਰਲ ਦੁਆਰਾ 1964 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਠਿਤ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਨੂੰ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਭੇਜੀ ਜਾਵੇ।

ਕੇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ: ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ।

ਹੈੱਡਨੋਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ: ਅੰਕਿਤ ਗਿਆਨ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਦਿਵਾਕਰ ਜੋਤੀ ਐਡਵੋਕੇਟ